

KRONIKA

Chronicale of Events

*Jacques Foucart, Pariz*IZGINOTJA UMETNIN IZ JAVNIH ZBIRK
POD OKUPACIJO

Članek Jacquesa Foucarta »Les disparitions d'oeuvres d'art dans les collections publiques sous l'Occupations« je bil objavljen v *Pillages et restitutions: Le destin des oeuvres d'art sorties de France pendant la seconde Guerre mondiale*, Paris, DMF – Adam Biro, 1997, str. 31–43, sl. 24 in 25 na str. 141. G. Foucartu se najlepše zahvaljujemo za dovoljenje, da smo besedilo smeli objaviti v naši publikaciji.

Zadnji dogodki okoli podobe *Slutnja Device* francoskega slikarja Charlesa Landella pričujejo o stanju umetnostnega poznavalsstva in sposobnosti finančne ocenitve umetnin pri nas. Ta primerek in nerešeno vprašanje umetnin iz Federalnega zbirnega centra, ki se še vedno potikajo po raznih pisarnah, nakazujeta stopnjo zavesti in odgovornosti strokovnjakov do umetnostnozgodovinske stroke, slovenske javnosti in države.

Na posvetovanju, posvečenem »usodi umetnin, ki so bile odpeljane iz Francije med drugo svetovno vojno«, smo morali – čeprav je bilo v ospredju kočljivo vprašanje zasebnega imetja – nujno opozoriti tudi na to, da je umetnostno dediščino države, v tem primeru umetnine iz javnih zbirk, predvsem iz muzejev, zadelo

morda nič manj boleče osiromašenje, ki zgledno ponazarja ogroženost umetnin. Videli bomo tudi, da je v nekaterih primerih to škodo mogoče popraviti.

Na nekako posreden način in drugače kot z navadnim uničenjem, ki ga povzroča najznačilnejše vojno dogajanje (bombardiranja, požari, ropanja, vandalizem) so izgubo umetnin zaznamovale sovražnosti iz let 1939 do 1945, in sicer z dolgo vrsto posledic (hud krizni položaj). Vplivale so med drugim tudi na louvrške »depoje«. (Ker je s historičnega vidika bolj pripravno, obravnavamo skupaj slike iz fonda dveh muzejev, Louvra in Orsaya. Obe sta sicer vpisani v stare inventarje, v prvem primeru, s katerim se tu ukvarjamo, gre za inventar iz časov drugega cesarstva, v drugem pa za inventar, začet z letom 1870, t. i. inventar RF, ki je ostal za oba muzeja skupen tudi po ustanovitvi muzeja Orsay leta 1978.)

Naj še pripomnimo, da iz poučnih ozirrov ne bo odveč, če se s primeroma, ki bosta s tem postala skoraj simbolična, povrnemo k vprašanju »manjkajočih« muzejskih umetnin. Seveda je to vprašanje pritegnilo, čeprav na površen način (kot se žal pogosto zgodi), tudi pozornost javnih občil in tiska, potem ko je računsko sodišče

K R O N I K A

februarja 1997 objavilo kritično poročilo o državnih muzejih in njihovem upravljanju – objava je neposredno sledila prej omenjenemu posvetovanju. Poročilo je govorilo o »nepojasnjenih izginotjih«, vendar na splošno, kratko in ne dovolj informativno, tako da bi lahko dalo povod za namigovaljanja, škodljiva dobremu glasu muzejev. Naj bo to zdaj že zagovor *pro domo* ali pa samo opozorilo na zgodovinska in stvarna dejstva o tej zadevi – enega ni brez drugega – vsekakor je treba povedati, da muzeji še malo niso stali ob strani pri iskanju resnice in lovu za izgubljenimi in spet najdenimi zakladi. Prav to je predmet našega poročila (ali preiskave!), ki dolguje, kot je treba povedati, vse ali skoraj vse naši kolegici iz muzeja Orsay Genève Lacambre.

Prva teh slik je lepo, nadvse milo platno, tipično za malce sentimentalno nabožnost drugega cesarstva, *Slutnja Device* Charlesa Landella (1821–1908). Slikano je pretanjeno, v barvah je bogato, je čisto novo-corregiovsko delo, ki je bilo razstavljeno v pariškem Salonu leta 1859 (št. 1750) in ob zaključku Salona odkupljeno (6. avgusta 1859) za muzej Luxembourg, (ki je prednik državnega muzeja moderne umetnosti in pravcata predsoba Louvra, saj ta, kot je znano, ne sprejema del še živečih umetnikov). Iz arhiva celo izvemo, da so za sliko plačali 6000 frankov iz izkupička vstopnine za Salon (izvrsten način skoraj samofinanciranja!). V register del, pridobljenih pod drugim cesarstvom (inventar MI, za Musées impériaux) je bila slika vpisana pod številko MI 226 kot

cesarjevo darilo. V Luxembourškem muzeju jo najdemo katalogizirano od leta 1863 do 1912 (se pravi tudi razstavljeno, to pa je v tem neverjetno tistem muzeju prav potraten privilegij). Ker je Landelle že 1908 umrl in najbrž tudi zato, ker je bila »sladkobna« umetnost iz srede 19. stoletja tedaj nesporno iz mode (to je pač klasičen tek pri umetniku, ki je bil najprej slaven, potem je padel v vice, a se bo – kdo ve? – nekoč mogoče znova rodil; in res, tudi Landelle je dobil svojo rehabilitacijsko razstavo leta 1987). *Slutnja Device*, ki je bila nekoč slavna (saj so jo v letih 1890 do 1900 večkrat fotografirali, včasih celo z delom okvira, pomembna nadrobnost, h kateri se bomo vrnili), so leta 1920 (12. februarja) prenesli v depo državnih umetnin in ne naravnost v Louvre, kjer bi bila njena usoda nedvomno bolj varna. Še huje pa je to, da so jo, ker je očitno niso kaj dosti cenili, kar izgnali (ne pomišljajmo si povedati!) v neko diplomatsko predstavništvo, namreč na francosko poslaništvo (ki tedaj še ni bilo prava ambasada) v Beograd (8. junija 1920); v drugih primerih je tak način deponiranja (da so se slik znebili!) končal na županstvih, ministrstvih ali v drugih uradnih prostorih ter celo provincialnih muzejih, ki jih niso šteli za povsem prave... Tako je postalo preživetje teh državnih pošiljk ogroženo ali celo negotovo. Kaj se je zgodilo med letoma 1939 in 1945 v veliki zmedi sovražnosti, ki so doletele vso srednjo Evropo in še prav posebej Jugoslavijo, ki jo je Hitler razkosal že leta 1941, kaj se je zgodilo celo v težkih letih takoj po vojni? Vsekakor

drži, da je Geneviève Lacambre, ki se je v letih 1965–1970 lotila svoje velike raziskave o slikah nekdanjega Luxembourg, takrat, ko je poizvedovala po beograjskem Landellu, lahko samo ugotovila, da ga na ambasadi ni, in to je tudi skrbno zapisala v svojem temeljnem katalogu razstave *Luxembourgski muzej leta 1874*. Katalog je izdalo Združenje državnih muzejev leta 1974 (slika je reproducirana v tem delu po stari arhivski fotografiji).

Je bila slika v tistih nemirnih časih neustrezno evakuirana ali shranjena, je bila izgubljena, odnesena, verjetno ukradena? Ta negativna ugotovitev je ponovljena – in prav je, da se take tiralice pojavijo večkrat, zlasti v tisku – v preglednem katalogu slik francoske šole v Louvru, ki je izšel leta 1986, in sicer v pretresljivih seznamih vseh slik, ki jih je Louvre deponiral drugod – objavljenih prvičkrat! – seznamih, ki zavzemajo doberšen del V. zvezka. Ko človek prebira uradno poročilo računskega sodišča, prav tisto, ki smo ga že omenili, bi skoraj verjel – o tem priča tudi tisk –, da Louvru ni bilo kaj dosti mar, kaj se bo zgodilo s tem, kar je deponiral! Naj spomnimo samo na to, da gre za seznam kakšnih pet tisoč slik, ki ni bil dotlej še nikoli ne sestavljen ne objavljen. Zdi se nam, da je bilo to res vredno podčrtati, ni pa v bistvu nič takega, da bi se lotili podobnih pobud kot kustosi, ki jih spodbujajo muzejski ideali in zavest, da so v službi javnosti... Afera – to bo namreč afera s prvim pravnim sporom – se začne malo pozneje in najbrž neodvisno od že prej navedenih objav iz let 1974 in

1986, ko se neki Anton Uršič iz Portoroža (v sedanji Sloveniji) decembra 1987 pisno obrne na Louvre (pismo, napisano v nemščini, je datirano z dne 18. decembra, a pride na oddelek za slikarstvo prek direktcije Louvra šele februarja 1988) s sporočilom, da ima v svoji posesti isto Landellovo sliko *Slutnja Device*, ki naj bi bila po Bénézitovem leksikonu, kot pravi on, v Louvru. Bénézit jo sicer navaja, da smo natančni, v Muzeju moderne umetnosti, in to pravzaprav ni zares zmotno, čeprav tudi ni popolnoma točno: ta Landelle, ki so ga, kot smo videli prej, hitro spravili v depo, ni bil nikoli dejansko v Državnem muzeju moderne umetnosti, ki je dobil to ime šele leta 1937, še manj pa je bil kdaj v Louvru! Gospod Uršič ga po Mayerjevem leksikonu iz leta 1897 prav dobro povezuje s sliko v nekdanjem Luxembourg in se končno sprašuje, ali njegova slika ni morda kopija tiste v Louvru. Pismu je priložil fotografiji, katerih ena kaže, kot smo že povedali, del okvira in napisno tablico, ki ne dopušča nobenega dvoma o »louvrskem« izvoru njegove slike: podobnost je popolna, vse do podpisa in datuma. Napisna tablica z navedbo avtorja in naslova, tablica tipa Lardeau, ustreza, kot pripominja gospa Lacambre, natančno tisti, ki jo kažejo fotografije te slike, posnete v Luxembourgškem muzeju okoli leta 1900 (fotografije iz let 1894–1898 kažejo drug tip napisne tablice, na kateri je le ime avtorja).

Tako je bil torej spet najden Landelle iz nekdanjega francoskega poslaništva v Beogradu, ki je res izginil na »nepojasnen« način, kot se izra-

K R O N I K A

ža računsko sodišče, vendar taka izginotja kot posledica vojn niso prav nič presenetljiva, značilno zanje pa je, da so nerazložljiva: in prav zaradi tega so nedopustna! Pozneje je gospod Uršič trdil, da je sliko kupil leta 1987 od nekega beograjskega zbiralca; to je sicer mogoče, a je treba šele dokazati; če je resnično, pa bi na vsak način potrjevalo očitno »francosko« in vsekakor vprašljivo provenienco slike, saj so bili prostori našega poslaništva v Beogradu. Domneva o tatvini, ki naj bi se zgodila med letoma 1939 in 1945 ali malo pozneje, ampak vsekakor pred letom 1974, dobiva zaradi tega nekaj več trdnosti, čeprav dokazov zanj glede na neredne vojnih časov najbrž ne bo mogoče dobiti. Geneviève Lacambre je po obisku v Sloveniji maja 1996 in po osebnem ogledu dela samega navedla še druge dokaze: tako so ji na primer povedali (tega pa, kot bomo videli, ni mogla ugotoviti sama), da je na hrbtni strani okvira nalepka okvirarja Soutyja »nasproti palače državnega ministra« v Parizu, se pravi čisto blizu Louvra; Souty je bil res v Salonih in muzejih dobro znan okvirar iz časa drugega cesarstva, to pa skupaj z lepo in tipično kvaliteto potrjuje pariško provenienco in časovno določitev tako Landellove slike kot njenega okvira. Razlika v dimenzijah med merami, ki jih je navedel gospod Uršič (1,60 x 1,20), in merami v katalogih Luxembourgškega muzeja (1,43 x 1,18), ki so jih brez preverjanja ponatisnili po prvi izdaji iz leta 1863, bi bila lahko problematična, če ne bi preprosto dopustili domneve, da je že na začetku

leta 1863 prišlo do napake (saj jih najdemo v vsakem katalogu!). Razmerje 4 proti 3, torej razmerje dela, najdenega v Sloveniji, se popolnoma sklada s tistim z nekdanjih fotografij slike v Luxembourgškem muzeju. Ostane končno še vprašanje inventarne številke, ki je navadno (ampak tudi tu so možne izjeme) natisnjena s šablono na hrbtni strani platna, v tem primeru torej MI 226 ali Lux 159 (to bi bila namreč številka, ki so jo dali sliki ob prihodu v Luxembourgški muzej leta 1863), ne glede na etiketo, ki so jo prav gotovo nalepili v državnem depozitu umetnin (to je bilo v takih primerih pravilo) in ki bi morala imeti številko 6771–1920. Seveda pa bi morala gospa Lacambre, ki so jo maja 1996 poslali v Slovenijo, da bi si ogledala sliko na kraju samem, imeti takrat možnost, da bi videla tudi hrbtno stran. Tega pa ji odvetnik gospoda Uršiča – kar je nerazumljivo – ni dovolil. Je s tem mogoče že priznal, da je gospod Uršič v zadregi, ker se v svojih zahtevah ne čuti dovolj gotovega?

Ko je louvrski oddelek za slikarstvo prejel pismo gospoda Uršiča, je moral, kot v vseh podobnih primerih, zadevo speljati po hierarhični poti (pismo z dne 8. februarja 1988) in se sklicevati na neodtujljivost umetnin iz državnih zbirk in nezastarelost tega vprašanja; o tem je moral obvestiti Direkcijo francoskih muzejev, da bi ta lahko ukrepala na način, ki bi bil po njeni sodbi najprevidnejši in najbolj učinkovit. Ko gre za državno umetnostno dediščino, je bistveno to, da se ne izgubi sled za delom, za primer, da bi bilo treba predlagati poravnavo s

posestnikom, če je bil ta dobroveren. Direkcija, ki je zelo previdna, se je torej (s pismom z dne 10. marca 1988) obrnila na ministrstvo za zunanje zadeve (v tem primeru na kulturnega svetnika francoske ambasade v Beogradu), da ne bi naravnost odgovorila gospodu Uršiču in da bi vnaprej pustila sondirati teren. Sčasoma pa je vse obtičalo, kot se pri takem dopisovanju na daljavo pogosto zgodi. Tako na primer ni znano, ali je iskanje po arhivih, ki ga je francoska ambasada v Jugoslaviji obljubila direkciji ob koncu marca 1988, dalo kakšen izsledek. Zadeva se je nekoliko razživela, ko je na oddelek za slikarstvo (tam so imeli in so tudi morali imeti dober spomin, saj so vedeli, da je ena njihovih slik v nevarnosti!) prišla na obisk kolegica iz Narodne galerije v Beogradu gospa Subotić, ki nam je dala nekaj koristnih podatkov o Portorožu (to je kraj v Istri, natančneje v takrat pred kratkim na novo ustanovljeni politični enoti Sloveniji), zlasti pa nam je svetovala, naj se obrnemo na osebo, ki da je po njenem mnenju v tamkajšnjih muzejih najbolj na pravem mestu, na gospo Rozmanovo iz slovenske Narodne galerije v Ljubljani. To smo tudi storili (pismo z dne 12. marca 1992).

V istem času smo navezali neposredne stike med ministrstvom za zunanje zadeve (Direkcijo arhivov in dokumentacije z gospodom Hussonom in potem Renouardom) in muzeji (ki smo jih v stikih z Direkcijo zastopali mi), in sicer zaradi afere s francoskimi slikami iz Magdeburga (1972), ki so spet prišle na dan in bile razstavljene v Berlinu leta 1991 po padcu berlinskega

zidu, afere, ki je dala pobudo za ustanovitev (marca 1992) francosko-nemške delovne skupine za kulturne dobrine, ki so izginile zaradi vojne. To smo izkoristili za to, da smo gospoda Hussona seznanili s staro afero Landellove slike in tako omogočili, da zadeva spet steče. Odgovor gospe Rozmanove je bil poln razumevanja, zato bi radi tu navedli izvleček, saj občudujemo pogum in eleganco, s katerima se je želela izraziti v našem jeziku: »Afera Landelle je dober primer za način, na kakršnega končajo (kje, kdaj in kako) slike, s katerimi so opremljeni reprezentančni in prestižni prostori. Vsi, ki smo kdaj imeli take izkušnje, bi lahko v zboru zapeli žalostinko na to témo.« To je res prav dobra opazka! In potem nam je še obljubila, da bo poskušala poizvedeti, kako bi lahko »rešili to afero na bilateralni ravni med našima prijateljskima deželama, saj je neodvisnost naše dežele prinesla s seboj pozitivne spremembe«. Poleg tega nam je lahko sporočila še to, da gospod Uršič še zmeraj biva v Portorožu, da dela na carini, je lastnik zbirke umetnin in se ukvarja tudi s prodajo slik.

Od tedaj dalje je zadeva stekla hitreje... in postala še bolj zapletena. Ko francoski ambasador v Sloveniji obiše lastnika slike, hoče ta, če bi prišlo morda do pogajanja, slovenske oblasti pustiti popolnoma ob strani; to je čudno, za francosko ministrstvo zunanjih zadev pa sploh nepojmljivo ali vsaj podobno izmikanju. Vse to je končalo v pravdi, ki je potem, ko je bila slika začasno postavljena pod sekvester, po lokalnem pravu (in žal ne po mednarodnem, saj bi bila uporaba

K R O N I K A

le-tega v tem kontekstu neprimerno bolj kočljiva) nazadnje seveda zaščitila interese sedanjega lastnika, ki velja za doberovernega. Po zadnjih novicah pa ta, ki ga zastopa njegov odvetnik, žal ne kaže kaj dosti volje za sodelovanje. Slike, ki je pri odvetniku gospoda Uršiča v Kopru nameščena v razkošni vitrini, si gospa Lacambre takrat, ko je nalašč prišla tja zato, da bi jo identificirala, ni mogla ogledati s hrbtni strani. Lokalni tisk, na katerega so najbrž vplivali, se kaže precej sovražnega do francoskih muzejev in pretirano poudarja razliko v merah, ki dejansko ne dokazuje kaj dosti. Zamišljal o sporazumni rešitvi pa je spodletela zaradi popolnoma nespametnih zahtev, če naj verjamemo lokalnemu tisku, ki se vdaja fantazijam: Landelle naj bi bil vreden več od desetkratne cene njegovih slik na sedanjem tržišču, cene, ki jim jo pripisujejo strokovnjaki velikih mednarodnih hiš, kot sta Christie's ali Sotheby's. Zdaj ne kaže drugega, kot čakati na konkretne predloge gospoda Uršiča... Rečemo lahko, da se je zadeva po obetavnem začetku vsaj zaenkrat končala z neuspehom. Ampak najbrž je to samo začasen zastoj. Po tako dolgem razpravljanju o tem, po kakšni poti je šla slika, katere novejša provenienca je sporna, če ne celo zamegljena, ne bo mogel nihče več prikrivati njenega pravega izvora in njene prvotne legitimnosti ali se celo sklicevati na kakšno udobno »opravičevalno« nevednost. Odslej ni več mogoče zanimali ali zamolčati, da gre za posledice vojne. Pot slike te vrste se prav gotovo ne bo mogla razvijati na normalen

način: glasna publiciteta, ki jo je bila deležna, že sama po sebi vabi k poganjanjem. O vsaj moralni in psihološki, če že ne praktični vrednosti takih zgodovinskih opominov pa...

Tudi drugo sliko, ki jo obravnavamo, Ribotovega *Samaritana*, je zaznamovala sol zgodovine, a ta najdba ima več srečnih izgledov. Ker imajo enaki vzroki enake posledice, je njena pot več kot podobna poti Landellove slike. Tudi tu gre spet za prav dobro sliko iz Salona, ki jo je kot tako odkupila država – bila je celo ena tistih, na katere je bil Luxembourg v letih 1870–1900 najbolj ponosen –, potem pa je prišla iz mode in so jo leta 1931 kar po tihem poslali na neko ambasado. Pozneje so zaradi vojnih neredov mislili, da je bila uničena. Srečno mednarodno sodelovanje pa je omogočilo odkriti sled, ki se je izkazala kot prava. In spet se upi izmenjavajo z zapleti, in molk ali celo nekakšna neiskrenost... Pa čeprav je na dolge roke laže in bolj pomirljivo, če imaš za sogovornika javno oblast in ne zasebnega posestnika.

Izvrsten in kako sočen primer mračnega, novoiberskega (na čast Riberi) in skrajno slikovitega pogleda, ki ga Theodule Ribot (1823–1891), Manetov nesrečni tekmeč, meče na realizem, neločljivi sestavni del 19. stoletja! *Samaritana* sijajno odkupi država v Salonu leta 1870 pod št. 2421 (včasih so tudi državni nakupi dobri, pa čeprav je neki nov, pompozni umetnosti nasproten akademizem dolgo povzročal, da so se iz njih norčevali!). Medtem ko Manet in drugi impresionisti v 20. stoletju slavijo

zmago, Ribot kmalu propade, kot da bi povišanje enih zahtevalo, da druge zavržemo. Tako si lahko razlagamo usodo *Samaritana*, ki ga je država odkupila decembra 1871 za 3000 frankov. V Luxembourški muzej je prišel v januarju 1874. Potem ko je bil maja istega leta sprejet odlok o dodeljevanju umetnin državnim muzejem, je bil vpisan v seznam louvrskih slik, začel s III. republiko (inventarna knjiga RF; po začetnicah République française). Vpisan je bil pod št. RF 106, a z matično številko LUX 221, ker so z RF zaznamovali le slike, fizično dosegljive v Louvru. Slika je bila v katalogih Luxembourg navedena nepretrgano od leta 1874 do leta 1924 in je bila v teh katalogih tudi večkrat reproducirana; bila je slavna, a hkrati so se iz nje norčevali; ponosno so jo razstavili na Dunaju (na svetovni razstavi) leta 1873 v reprezentativnem izboru francoske umetnosti, nato vnovič v Parizu leta 1878 (na drugi svetovni razstavi), v Londonu leta 1908 (francosko-britanska razstava), v San Franciscu leta 1915 (Panama Pacific Exhibition – na hrbtni strani platna je še zmeraj vidna nalepka, ki se nanaša na to izposojjo). Čeprav jo je sam veliki Focillon hvalil še leta 1924, se je lepega dne po prvi svetovni vojni znašla zunaj, v temi nemuzeja, to pomeni, da so jo februarja 1926 poslali v depo državnih umetnin in ji, kot v vseh takih primerih, nalepili na okvir shrambno etiketo 9044–1926. Nazadnje so jo novembra 1931 poslali na francosko ambasado v Varšavi. Tam je samo krasila urad trgovskega atašaja – in z nehoteno simboliko namigovala

na težave ali na šibkosti naše trgovinske menjave s tujino? Nato je izbruhnila vojna in z njo nastopi velika megla, ki je toliko bolj vznemirljiva, ker je Francija deponirala na Poljskem – poleg Ribota – precejšnje število umetnin, slik in skulptur, nekaj na varšavski ambasadi (dve leta 1926, dve leta 1929, dve leta 1937), nekaj pa na francoskem inštitutu v istem mestu leta 1931 (sedem, od tega štiri velike novoklasicistične slike, ki jih je poslal tja muzej versailleskega gradu); ta muzej je po letu 1945 deponirana dela že iskal in izvedel, da so bile slike velikih formatov – ki bi jih bilo najbrž težko evakuirati – uničene med bombardiranjem v zadnji vojni. Seznam, ki ga je gospa Lacambre predložila varšavskemu umetnostnemu inštitutu leta 1979, niti ni bil popoln. Obsegal je le dela, vpisana v inventarje državnih muzejev, medtem ko je država odposiljala v tujino tudi druga taka dela, ki niso bila nikoli dodeljena muzejem. Tako je Geneviève Lacambre šele pred kratkim opazila, da so novembra 1931, torej takrat, ko je šel na pot Ribot, odposlali iz depoja državnih umetnin tudi precej veliko sliko Victorja Koosa, učenca Puvisa de Chavannes. Začela se je spraševati (leta 1996), ali ni morda tudi ta v skladiščih varšavskega Narodnega muzeja, kjer je, kot bomo videli, tudi *Samaritan*. Vedno malo prehitro verjame mo, da vojne uničijo vse. In res so v Louvru v šestdesetih letih izvedeli, da imajo v varšavskem muzeju Ribotovo sliko, ki je tako po témi kot po merah popolnoma enaka njihovi; podatek jim je posredoval Jean Coutu, Kanad-

KRONIKA

čan, ki je pisal doktorsko disertacijo o Ribotu in ki je prišel leta 1962 v Louvre pregledat slike tega umetnika (muzeja Orsay, podaljška Louvra za drugo polovico 19. stoletja, takrat še ni bilo). Pozneje je sporočil izsledke svojega raziskovanja. Tako je torej gospa Lacambre že leta 1970 po gospodu Laclootu, ki je bil tedaj predstojnik oddelka za slikarstvo v Louvru, naprosila francoskega ambasadorja na Poljskem, naj začne poizvedovati za raznimi umetninami, ki jih je Louvre deponiral na francoski ambasadi v Varšavi. Še posebej ga je opozorila na primer Ribotovega *Samaritana*, ki je bil v varšavskem Narodnem muzeju inventariziran pod št. 183–255. Ambasador je bil v hudi zadregi – saj slika ni bila razstavljena in je ni bilo v katalogu –, kako naj se loti teh očitno kočljivih poizvedb. V odgovoru se je izrazil previdno, vendarle prepričljivo: »Ni popolnoma izključeno, da je Ribotovo delo namenoma odtegnjeno pogledom občinstva, in to dovoljuje, da se ognemo vprašanju, ki bi bila morala kočljiva.« Vendar: »Zelo težko je dobiti dostop do uskladiščenih umetnin, ki jih, kot kaže, ljubosumno varujejo.« Treba je povedati, da so bila tista leta, čeprav nekoliko omiljena, še vedno to, čemur smo rekli hladna vojna, in da je bila Poljska še zmerom popolnoma vdana Sovjetski zvezi. Terjatve, ki so zadevale umetniška dela, niso imele kaj dosti izgledov... Zato je tudi gospa Lacambre v svoji znameniti publikaciji *Luxembourški muzej leta 1874* – to publikacijo, ki je leta 1974 pomenila prelomnico, smo že citirali v zvezi z Landellom – ob tem, ko je

katalogizirala in reproducirala Ribota (po ohranjenih reprodukcijah izpred leta 1914), ostala pri previdno omejevalni formulaciji »Francoska ambasada v Varšavi... slike tam ni najti (mogoče uničena med zadnjo vojno?)«. Njena ugotovitev je bila skoraj preveč poštena! Vendar je bila vztrajnost nagrajena: po naključju je na mednarodnem umetnostnozgodovinskem kongresu septembra 1979 v Bologni srečala gospo Poprzecko, profesorico na umetnostnem inštitutu varšavske univerze. Ta ji je potrdila, da je Ribotov *Samaritan*, RF 106, ki ga je Louvre nekoč deponiral, res ohranjen v skladiščih varšavskega muzeja (sliko je videla v dobrem stanju mesec dni pred tem). To je potrdil gospodu Laclootu pomladi leta 1980 tudi slovti Białostocki, direktor Narodnega muzeja in veliko ime poljske umetnostne zgodovine (kot v Franciji André Chastel...). Umetnine pa naj bi se vteku let prijela nekakšna dvoumnost: ker je ni nihče reklamiral (in ve se, zakaj!) že več kot trideset let, naj bi bila postala last poljske države! Opraviti imamo – nalijmo si čistega vina – s tipično uradno latovščino držav komunističnega Vzhoda pred padcem železne zavese. Stvari pa je vendarle treba povedati, zato je v katalogu francoskih slik, ki so last Louvra in muzeja Orsay, v V. zvezku, ki vsebuje glavni seznam vseh deponiranih slik – v seznamu, ki smo ga omenili že pri Landellu –, jasno navedena nova (začasna in prisilna) lokacija Ribotove slike: »Francoska ambasada v Varšavi, 1931 (leta 1974 ni bila najdena) (zdaj je v narodnem muzeju v Varšavi).«

Kaj se je pravzaprav zgodilo, ko vendar vemo, da so državne umetnine v Franciji že od nekdaj neodtujljive? Je bila slika med zadnjo vojno ukradena? Kot pravi gospa Lacambre, ki poskuša prav zdaj znova sestaviti potek te zadeve, vse kaže, da so ob bližanju sovražnosti leta 1939 ali celo že leta 1938 številne umetnine, ki so bile kot imetje raznih uradov last različnih družin (Ribot je bil pri trgovskem atašeju in ne pri ambasadorju), zbrali in jih spravili na varno v skladišča varšavskega muzeja, torej na popolnoma pošten način. Ni pa znano, ali se je tedaj podpisano potrdilo o prejemu ohranilo, v vpisnih knjigah, ki hranijo sled te evakuacije v tistem že nemirnem času, pa ni navedeno ime depozitorja. Mogoče je, da se je francoski Ribot pomešal med mnoga druga dela različne provenience. Pozaba in molk sta opravila vse drugo... Vendar pa drži, da argumentacija direktorja Białostockega ni mogla biti verjetna in da bi lahko prej veljala za priznanje... iz zadrege. S tako mednarodno znanim umetnostnim zgodovinarjem in tako dobrim poznavalcem francoske preteklosti, kakršen je bil Białostocki, bi najbrž zlahka našli rešitev, ampak do odkritja je prišlo v najslabšem trenutku (v črnih letih uporov Solidarnosti in junaških nastopov Walense... ki se jih še vsi spominjamo), Białostocki sam pa je leta 1988 umrl.

Vendar pa je gospa Lacambre leta 1994 zadevo lahko spet spravila v tek, ko se je v Parizu pogovarjala s poljsko kolegico, zadolženo za Galerijo poljske umetnosti v Varšavi. Di-

rektor arhiva zunanjega ministrstva v Parizu, ki mu je zadevo predložil muzej Orsay – tako kot pri Landellu je treba tudi tu izrabiti priložnost, ker se prav takrat ukvarjajo z vprašanjem kulturne imovine, izgubljene zaradi vojne in včasih spet najdene v Nemčiji (berlinska afera) –, se spet obrne na francoskega ambasadorja na Poljskem (junija 1994). Gospa Lacambre si je šla končno novembra 1995 sama ogledat sliko tja, kjer je bila, v skladišča varšavskega muzeja. Pregledala je tudi poljske spise o tej sliki (zelo dobro urejen dosje, v katerem ni manjkala – zgovorno dejstvo! – nobena francoska referenca): *Samaritan* je res imel na hrbtni strani matično številko LUX 221 in etiketo, ki se je nanašala na razstavo v San Franciscu leta 1915, umanjkanju številke RF 106, ki je predvsem upravna in zgodovinska, pa ni mogoče ugovarjati, če upoštevamo običajno poslovanje Luxembourga. Okvir sam z vsemi napisnimi tablicami in nalepkami ne bi bil nič manj zgovoren, vendar je bil prav takrat, ko se je tam mudila gospa Lacambre, v popravilu, ker naj bi sliko posodili za neko razstavo na Japonsko (ravnanje, ki kaže, da šteje varšavski muzej to sliko, ne glede na znanstveno dokumentacijo, skoraj za svojo lastnino...). Delo je prekrasno in v dobrem stanju. Gospa Lacambre je takrat predložila odgovornim oblastim za to več kot zakonito terjatev nič manj kot deset dokumentov, ki nedvomno dokazujejo, da je ta Ribot last francoskih javnih in državnih zbirk (pismo direktorja francoskih muzejev z dne 20. februarja 1996). Cilj je bil že blizu, ko

K R O N I K A

so neugodnosti političnega življenja (nov predsednik, naslednik Walense, sprememba vlade in večine z vrnitvijo komunistov) spet zapletle igro in upočasnile že v načelu zmeraj počasna pogajanja med kulturnimi in zunanjimi ministrstvi obeh dežel. Poljska stran pa je *in extremis* – ali pa tudi res v dobri veri? – sprožila v zvezi s prejšnjim novo vprašanje, ki nima nobene oprave z Ribotom in ki se ne tiče državnih muzejev: to, da je v Franciji neka flamska tapiserija, ki izvira s poljskega gradu Goluchów. Prizadeti francoski muzej, muzej Calvet v Avignonu, je mestna ustanova, in tapiserija, ki jo terja Poljska, je prišla tja pred nedavnim kot darilo. Tu so torej nove zahteve, ki zavirajo prav gotovo neizbežno vrnitev Ribotove slike. Začasno, minljivo razočaranje, ki ne bo moglo nasprotovati stvarnosti dejstev in pravic (nedotakljivost diplomatskega imetja, ki jo uveljavlja znamenita konvencija iz leta 1907), še toliko bolj, ker bo Francija vrh tega zmeraj spet mogla spomniti na očitno velikodušnost in dobro voljo – ki je med obema deželama že tradicija – in ki ju je dokazala v letih 1959 in 1960. Takrat je varšavskemu Narodnemu muzeju odobrila zelo pomemben depo grško-rimskih (dvaintrideset marmornih in glinastih plastik) in egipčanskih umetnin (sto trinajst kipov, kipcev, kosov nakita in drugih predmetov) iz Louvra; to je bila veličastna in pristržna gesta, ki je ostala tako rekoč edina, zakaj Poljska se je v zameno (in še to na prošnjo Francije) oddolžila leta 1961 s skromno pošiljko dveh starih slik (z vojaško

kompozicijo Michalowskega in religiozno sliko Bellotta, pa še za tega se zdaj zanimajo odgovorni iz muzeja na varšavskem gradu, ker izvira iz te palače). Bodimo natančni: kakšen bi bil antični oddelek varšavskega muzeja brez tega francoskega prispevka! To se pravi, da ne smemo obupati nad prihodnostjo, zakaj dobre misli, nepristranost in zaupanje, na katerih temeljijo pravična pogajanja, nazadnje zmeraj prepričajo in se uveljavijo, zlasti če gre za sogovornike, ki se že dolgo cenijo. Varšavski Narodni muzej se je zmeraj značilno in zelo pošteno odrekal temu – in to naj bo tu zapisano –, da bi Ribotovo mojstrsko delo, ki je bilo zaradi vojne začasno preneseno v njegova skladišča, vključil v svoje zbirke: nikoli ga ni ne razstavil ne katalogiziral, čeprav gre za pomembno delo prvovrstnega mojstra, ki se zdaj na popolnoma predvidljiv način spet vrača v ospredje. To je še ena in celo zelo simbolična prilžnost, da poskusimo omiliti hude posledice zadnjega svetovnega spopada. Te so, kot se to dogaja v vsaki vojni, žalostno vplivale na zanimivo in ranljivo usodo umetnin – predmetov tolikšne pohlepnosti –, a tudi spoštljivega in iskrenega občudovanja, ki utrjuje dobre odnose med deželami in ljudmi.

STATUT SLOVENSKEGA UMETNOSTNOZGODOVINSKEGA DRUŠTVA

- I. Splošne določbe
- II. Namen in cilji društva
- III. Dejavnosti društva
- IV. Članstvo
 - 1. *Pridobitev članstva*
 - 2. *Častni člani*
 - 3. *Pravice in dolžnosti članov*
 - 4. *Prenehanje članstva*
 - 5. *Priznanje in nagrada Izidorja Cankarja*
 - 6. *Donatorji*
- V. Organi društva
 - 1. *Zbor članov (občni zbor)*
 - 2. *Izvršni odbor*
 - a) *Sestava in pristojnosti izvršnega odbora*
 - b) *Stalne in začasne komisije izvršnega odbora*
 - c) *Sekcije*
 - 3. *Nadzorni odbor*
 - 4. *Disciplinski organ in odgovornost*
 - a) *Disciplinska komisija*
 - b) *Disciplinski ukrepi*
 - c) *Ugotavljanje odgovornosti*
 - 5. *Uredništvo*
 - 6. *Predstavljanje in zastopanje društva*
 - a) *Zastopnik društva*
 - b) *Predstavniki društva*
 - c) *Tajnik društva*
 - d) *Odgovornost za zastopanje*
- VI. Organizacija društva
 - 1. *Naloge, način dela in odgovornost za poslovanje in strokovno delo društva*
 - 2. *Izvolitev predsednika in imenovanje tajnika društva ter njune naloge*
- VII. Viri, način pridobivanja in uporaba sredstev ter materialno in finančno poslovanje
 - 1. *Viri, način pridobivanja ter uporaba sredstev*
 - 2. *Materialno in finančno poslovanje*
- VIII. Statusne spremembe in prenehanje društva
- IX. Reševanje sporov
- X. Statut in splošni akti
- XI. Prehodne in končne določbe
 - Sklep o objavi*

K R O N I K A

Na podlagi 8. in 9. člena zakona o društvih (Ur. list RS, št. 60/95) ter 2. in 55. člena zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94) so člani Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva na svojem občnem zboru 25. 09. 1997 sprejeli

STATUT SLOVENSKEGA UMETNOSTNOZGODOVINSKEGA DRUŠTVA

I. Splošne določbe

1. člen

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo (v nadaljevanju: društvo) je prostovoljno, samostojno in nepridobitno stanovsko združenje umetnostnih zgodovinarjev in drugih v stroki aktivnih delavcev, ki se združujejo zaradi skupnih interesov pri preučevanju, poglobljanju, utrjevanju in pospeševanju umevanja slovenske in svetovne umetnostne zgodovine ter varovanja premične in nepremične kulturne dediščine.

2. člen

Umetnostnozgodovinsko društvo je bilo ustanovljeno 30. aprila 1921.

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo je vpisano v register društev pri Ministrstvu za notranje zadeve Republike Slovenije v Ljubljani pod zaporedno številko 375.

Zadnja statusna sprememba pri subjektu vpisa je bila izvršena na podlagi odločbe upravnega organa, pristojnega za notranje zadeve, izdane pod številko 16/3 -S-024/28-63 dne 22. 09. 1977.

3. člen

Društvo je pravna oseba zasebnega prava. Ime društva: Slovensko umetnostno-zgodovinsko društvo.

Sedež društva: Aškerčeva ulica 2, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija.

4. člen

Društvo ima žig kvadratne oblike s stranici, ki merijo po 2 centimetra. Na njegovem belem polju sta napisani ime in sedež društva: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo Ljubljana.

5. člen

Društvo deluje na območju Republike Slovenije. Zaradi uresničevanja skupnih ciljev je društvo lahko včlanjeno v domača in mednarodna strokovna združenja.

6. člen

Namen ustanovitve in delovanja društva naj bi presegel uresničevanje interesov svojih članov in naj bi pomenil delovanje v javnem interesu na področju preučevanja umetnostne zgodovine in varovanja premične in nepremične kulturne dediščine.

7. člen

Društvo sodeluje s posamezniki, združenji, ustanovami in drugimi organizacijami ter državnimi organi doma in v tujini, ki s svojimi spodbudami in delovanjem prispevajo k napredku umetnostnozgodovinske vede ter k varovanju in popularizaciji premične in nepremične kulturne dediščine. Društvo zlasti sodeluje z mednarodnim strokovnim združenjem umetnostnozgodovinskih društev COMITE INTERNATIONAL D'HISTOIRE DE L'ART (CIHA), katerega član je.

8. člen

Delo društva in njegovih organov je javno.

9. člen

Za uresničevanje javnosti dela društva je odgovoren njegov predsednik.

10. člen

Društvo zagotavlja javnost svojega dela:

– s popularizacijo nalog in ciljev društva; z obveščanjem svojih članov in strokovne javnosti doma in po svetu prek Zbornika za umetnostno zgodovino, prek drugih

svojih strokovnih publikacij ter prek drugih sredstev javnega obveščanja;

– s pritegovanjem nečlanov in predstavnikov drugih pravnih oseb k sodelovanju pri delu društva.

Člani društva imajo pravico do vpogleda v zapisnike in akte organov družbe.

II. Namen in cilji društva

11. člen

Osnovni namen in cilji društva so: razvijanje dejavnosti, ki pripomorejo k raziskovanju in preučevanju slovenske in svetovne zgodovine umetnosti, ter razvijanje narodne zavesti in etike za varovanje domovinskih umetnostnozgodovinskih kulturnih vrednot.

12. člen

Svoj namen in cilje društvo uresničuje s programom svojega dela.

V njegovem okviru društvo opravlja naslednje naloge:

1. združuje umetnostne zgodovinarje in druge v stroki aktivne delavce ter spodbuja, organizira in predlaga njihovo izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo na področju umetnostne zgodovine;
2. celovito spremlja, preučuje in spodbuja uporabo sodobnih metod raziskovanja slovenske in svetovne umetnosti ter spodbuja izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo na področju vede o virih;
3. spodbuja publiciranje prispevkov o spomenikih in najdbah, izdaja Zbornik za umetnostno zgodovino in druge strokovne in poljudnoznanstvene publikacije ter z raznimi drugimi oblikami delovanja popularizira umevanje umetnosti, njeno zgodovino in poznavanje umetnostnih spomenikov;
4. preučuje spomenike po stilni opredelitvi, figuraliki, prostorskih dominantah in umetniških dosežkih stvaritev ne glede na zgodovinsko obdobje in simboliko, sodeluje pri izdelavi in dopolnjevanju topografije umetnostnih spomenikov in s svojimi dejavnostmi nenehno skrbi za njihovo za-

ščito in varovanje;

5. raziskuje in preučuje zbirke in zakladnice likovne umetnosti ter najdbe premične kulturne dediščine;

6. skrbi za zaščito in varstvo kulturnih spomenikov; pri tem sodeluje s strokovnjaki sorodnih ved in strok ter skrbi, da se ob njihovih spoznanjih in dosežkih pri varstvu kulturne dediščine medsebojno obveščajo in dopolnjujejo;

7. organizira zborovanja, strokovna predavanja, posvete, razstave ter druge sorodne prireditve in ogleds umetnostno-zgodovinskih spomenikov po Sloveniji in v tujini;

8. organizira in uresničuje znanstvenoraziskovalno in pedagoško delo med umetnostnimi zgodovinarji in drugimi v stroki aktivnimi delavci, zlasti med študenti in mladimi raziskovalci;

9. oblikuje in spodbuja poklicno etiko ter s svojim delovanjem pomaga pri ohranjanju in razvijanju zavesti za varstvo premične in nepremične kulturne dediščine;

10. navezuje in vzdržuje stike in sodelovanje z organi oblasti ter drugimi ustanovami in organizacijami, ki s svojim delovanjem odločajo na področju varstva premične in nepremične kulturne dediščine ali kako drugače posegajo vanj;

11. sodeluje pri odkrivanju, zbiranju, ohranjanju in dokumentiranju umetnostnozgodovinskih raritet ter bibliografskega in biografskega gradiva o premični in nepremični kulturni dediščini (slikarstvo, kiparstvo in spomeniki, kot so gradovi, cerkve, ostanki naselij, nekropole, arhitektonski spomeniki ter druge vrednote kulturne dediščine);

12. sodeluje pri pripravi programov izobraževalnih vsebin in učbenikov na področju likovne vzgoje in umetnostne zgodovine ter daje o njih svoje mnenje;

13. za izjemne stvaritve in dosežke na področju umetnostne zgodovine podeljuje priznanje in nagrado Izidorja Cankarja;

14. spodbuja, organizira in podpira medsebojne obiske in gostovanja umetnostnih

K R O N I K A

zgodovinarjev iz drugih držav ter organizira obiske in srečanja umetnostnih zgodovinarjev v Republiki Sloveniji.

III. Dejavnost društva

13. člen

Društvo deluje na področju preučevanja in poglobljanja umetnostne zgodovine. Programi društva so vključeni v kulturne, znanstvenoraziskovalne, izobraževalne, promocijske in druge programe, ki imajo nacionalni pomen.

14. člen

Društvo ne opravlja pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. Pridobitna dejavnost, ki jo društvo opravlja, je neposredno povezana z njegovimi nameni, cilji in nalogami, opredeljenimi s tem statutom, ter se opravlja v manjšem obsegu, potrebnem za njihovo doseganje. Te dejavnosti so zlasti: izdajanje Zbornika za umetnostno zgodovino in drugih strokovnih revij, knjig, raznih publikacij in periodike; prevajanje; ekonomsko propagiranje v tiskih; organizacija potovanj; izobraževanje; prirejanje razstav, sejmov, kongresov in tečajev; prodaja umetnin na javnih dražbah ter druge dejavnosti, v skladu z nameni, cilji in nalogami društva.

IV. Članstvo

1. Pridobitev članstva

15. člen

Člani društva so fizične osebe. Člani društva so lahko tuji državljani. Vsak umetnostni zgodovinar lahko postane član društva in deluje v društvu pod enakimi pogoji. Član društva lahko postane tudi absolvent umetnostne zgodovine ali drug v stroki aktivni delavec iz sorodnih strok, ki se ukvarja s problemi umetnostne zgodovine in za katerega se na podlagi njegovega delovanja in dosežkov (objavljeni prispevki v stroki) utemeljeno pričakuje, da bo prispeval k uresničevanju namenov, ciljev in nalog društva.

16. člen

Vsak član društva, ki plača članarino, prejema Zbornik za umetnostno zgodovino. Članarina se poravnava do konca meseca marca za vsako koledarsko leto.

17. člen

Članstvo v društvu je prostovoljno in javno. Oseba, ki želi postati član društva, na sežu društva vloži svojo pristopno izjavo.

2. Častni člani

18. člen

Naziv častnega člana društva se lahko podeli tistemu, ki se posebno odlikuje in ima izredne zasluge za društvo in zgodovino umetnosti. Osebe s takim priznanjem imajo vse pravice in dolžnosti rednih članov. Status častnega člana se lahko podeli tudi tujemu državljanu.

19. člen

Častni člani ne plačujejo članarine in prejmejo društvene publikacije brezplačno.

3. Pravice in dolžnosti članov

20. člen

Pravice članov so, da:

- sodelujejo pri delu društva in njegovih organov;
- volijo in so voljeni oziroma imenovani v organe društva;
- uporabljajo skupne dosežke in rezultate delovanja društva pri svojem delu;
- uresničujejo svoje osebne interese na področju dejavnosti društva;
- so seznanjeni s programom in delovanjem društva ter njegovim finančnim in materialnim poslovanjem;
- prejmejo odgovor na vprašnja, ki jih postavijo v zvezi z delovanjem društva.

21. člen

Dolžnosti članov so, da:

- uresničujejo namene in cilje društva, določene s tem statutom, ter naloge, dolo-

čene s programi in z akti društva;

- izvajajo sklepe organov društva;
- redno plačujejo članarino;
- dajejo društvu informacije, ki so potrebne za izvajanje dogovorjenih nalog;
- varujejo ugled in interese društva;
- prenašajo svoje izkušnje in znanje na druge, zlasti na študente umetnostne zgodovine.

4. Prenehanje članstva

22. člen

Članstvo v društvu preneha:

- s prostovoljnim izstopom;
- z izključitvijo;
- s črtanjem s seznama članov;
- s smrtjo in
- s prenehanjem društva.

23. člen

Član prostovoljno izstopi iz društva, če društvu pošlje pisno izjavo ali kako drugače sporoči svojo izjavo o izstopu.

24. člen

Članstvo preneha s črtanjem s seznama članov društva, če član ni aktiven ali če ne plačuje članarine.

O črtanju člana s seznama odloča občni zbor na predlog izvršnega odbora.

25. člen

Članstvo preneha z izključitvijo: če član zavestno deluje v nasprotju s cilji in z interesi društva ali če deluje v nasprotju z določbami tega statuta in drugimi akti društva ter odločitvami organov društva ali če zlorablja članstvo za zasebne koristi. O izključitvi člana društva odloča disciplinska komisija.

Disciplinska komisija sprejme svojo odločitev potem, ko da članu možnost, da se izreče o dejstvih, ki lahko vplivajo na odločitev o izključitvi.

Zoper obrazloženi sklep o izključitvi člana društva je možna pisna pritožba na občni zbor društva, ki se vloži na sedež društva v 15 dneh od vročitve pisnega sklepa.

Odločitev občnega zbora društva je dokončna.

Zoper odločitev občnega zbora društva je možno sodno varstvo v skladu z zakonom Republike Slovenije.

5. Priznanje in nagrada

Izidorja Cankarja

26. člen

Priznanje in nagrada Izidorja Cankarja sta najvišji priznanji za vrhunske stvaritve, ki so poseben dosežek ali izredno pomembno življenjsko delo na področju umetnostne zgodovine.

Priznanje in nagrado iz prejšnjega odstavka podeli izvršni odbor društva.

27. člen

Društvo oblikuje namenska sredstva za podelitev priznanja in nagrade Izidorja Cankarja za dosežke na Slovenskem in po svetu, kjer živijo, raziskujejo in ustvarjajo Slovenci in njihovi potomci.

28. člen

Priznanje in nagrada Izidorja Cankarja sta:

- diploma o podelitvi priznanja Izidorja Cankarja;
- nagrada Izidorja Cankarja

29. člen

Priznanje in nagrada iz prejšnjega člena se podelujeta javno.

30. člen

Obliko priznanj in nagrad, razpisni postopek za zbiranje predlogov, način podelitve in druge pogoje za podelitev priznanj in nagrad določa splošni akt, ki ga na predlog izvršnega odbora sprejme občni zbor društva.

6. Donatorji

31. člen

Donatorji so lahko fizične in pravne osebe, ki podpirajo društvo s svojim delovanjem, sponzorstvom, z volili, donacijami,

K R O N I K A

mecenstvom ali drugimi oblikami pomoči.

32. člen

Društvo ne sme v zvezi z oblikami pomoči iz predhodnega člena sprejemati obveznosti, ki bi nasprotovale njegovim interesom, samostojnosti in običajem.

V. Organi društva

33. člen

Organi društva so:

- zbor članov društva (občni zbor),
- izvršni odbor,
- nadzorni odbor,
- disciplinska komisija,
- uredništvo zbornika in drugih javnih glasil društva.

1. Zbor članov (občni zbor)

34. člen

Zbor članov (v nadaljevanju: občni zbor) je najvišji organ društva, ki ga sestavljajo vsi njegovi redni in častni člani.

Občni zbor je lahko reden ali izreden.

Redni občni zbor skliče izvršni odbor praviloma enkrat letno, izredni občni zbor pa skliče na zahtevo dveh tretjin članov izvršnega odbora ali polovice vseh članov društva ali na zahtevo nadzornega odbora ali predsednika, namestnika predsednika oziroma tajnika društva.

Izvršni odbor je dolžan sklicati izredni občni zbor najpozneje v tridesetih dneh po prejemu zahteve za sklic. Če izvršni odbor izrednega občnega zbora ne skliče v določenem roku, ga skliče predlagatelj, ki mora predložiti tudi dnevni red z ustreznimi gradivi k posameznim točkam dnevnega reda. Izvršni odbor predlaga predsedstvo, verifikacijsko komisijo in zapisnikarja rednega oziroma izrednega občnega zbora. Izredni občni zbor sklepa le o zadevi, za katero je bil sklican. V nujnih primerih lahko izredni občni zbor sklepa tudi korespondenčno, s podpisovanjem izjav o glasovanju za posamezne sklepe.

35. člen

Izvršni odbor skliče redni občni zbor najmanj trideset dni vnaprej, izrednega pa petnajst dni vnaprej; pet dni pred datumom občnega zbora pa razpošlje vabila. V nujnih primerih pa je navedeni rok lahko krajši.

36. člen

Občni zbor je sklepčen, če je na njem prisotih več kot polovica članov društva. Delo občnega zbora vodi delovno predsedstvo.

Če občni zbor ni sklepčen, se zasedanje odloži za trideset minut. Po preteku navedenega časa je zbor sklepčen, če je prisotnih najmanj petina članov. Če občni zbor ni sklepčen, se ponovno skliče v osmih dneh.

Glasovanje na občnem zboru je praviloma javno. Člani društva se lahko na samem zasedanju odločijo za tajno glasovanje. Odločitve, sprejete s tajnim glasovanjem, ugotovi verifikacijska komisija.

Občni zbor sprejema odločitve z večino glasov navzočih članov, razen odločitve o sprejemu statuta društva; ta je sprejeta, če je zanjo glasovala najmanj ena tretjina vseh članov. Pri glasovanju na občnem zboru ima vsak prisotni član en glas.

37. člen

Volitve organov društva so neposredne in tajne.

38. člen

Volitve in delo občnega zbora in drugih organov društva natančneje ureja poslovnik.

39. člen

Občni zbor opravlja naslednje naloge:

1. sklepa o predlaganem dnevnem redu občnega zbora, voli delovno predsedstvo in verifikacijsko komisijo ter določa zapisnikarja;
2. sprejema statut društva ter njegove spremembe in dopolnitve;
3. določa temeljne usmeritve programa dela;

4. sprejema letni delovni in finančni načrt;
5. sprejema letno poročilo o delu društva ter bilanco stanja in bilanco uspeha;
6. voli in razrešuje predsednika kot zastopnika društva;
7. voli in razrešuje podpredsednika društva;
8. voli in razrešuje člane izvršnega odbora, nadzornega odbora, disciplinske komisije in drugih organov društva;
9. odloča o višini in načinu plačevanja članarine;
10. odloča o črtanju članov s seznama članov društva;
11. odloča o pritožbah članov društva;
12. potrjuje častne člane društva;
13. sklepa o statusnih spremembah;
14. odloča o pridobitvi nepremičnin;
15. odloča o drugih zadevah, ki jih predlagajo organi in člani društva v skladu z namenom in cilji društva;
16. odloča o zadevah, ki po pomembnosti in naravi stvari spadajo med naloge občnega zbora, in če tako odloči pristojni organ.

40. člen

Za pripravo in hranjenje gradiva in zapisnikov občnega zbora je odgovoren tajnik društva.

2. Izvršni odbor

a) Sestava in pristojnosti izvršnega odbora

41. člen

Izvršni odbor je izvršilni organ društva, ki odloča o pravno-organizacijskih, poslovnih, strokovno-tehničnih in tekočih operativnih zadevah ter vodi in koordinira delo in poslovanje društva med dvema občinama zboroma po programu, sklepih in temeljnih usmeritvah občnega zbora.

Izvršni odbor je za svoje delo odgovoren občnemu zboru.

Celoten izvršni odbor ali posamezni njegovi člani so lahko odpoklicani iz istih razlogov, kot je lahko odpoklican zastopnik društva.

42. člen

Izvršni odbor sestavljajo:

- po položaju: predsednik kot zastopnik društva ter podpredsednik kot predstavnik društva, odgovorni urednik zbornika in tajnik društva;
- 9 članov, ki jih izvoli občni zbor za dobo dveh let; izvoljeni so lahko največ dvakrat zaporedoma.

43. člen

Izvršni odbor opravlja naslednje naloge:

1. obravnava gradiva za občni zbor ter ga sklicuje;
2. določa predlog statuta ter njegovih sprememb in dopolnitev;
3. sprejema, spreminja in dopolnjuje splošne akte;
4. določa predlog delovnega in finančnega načrta;
5. sprejema izvedbene akte za uresničevanje delovnega in finančnega načrta;
6. pripravlja in sprejema delovni program in operativne načrte za uresničevanje ciljev in nalog, ki so določeni z letnim delovnim in finančnim načrtom;
7. upravlja premoženje društva in skrbi za zakonito materialno in finančno poslovanje;
8. podeli priznanje in nagrade Izidorja Cankarja;
9. daje občnemu zboru predloge za častne člane društva;
10. imenuje in razrešuje tajnika društva;
11. ustanavlja in ukinja sekcije in druga delovna telesa društva;
12. obravnava in sprejema programsko zasnovo strokovnih tiskov, ki jih izdaja društvo;
13. imenuje in razrešuje člane uredništva Zbornika in drugih strokovnih tiskov ter odgovornega urednika;
14. imenuje predstavnike društva v poravnalni odbor, v skladu z zakonom o javnih glasilih;
15. oblikuje predlog za izvolitev in raz-

K R O N I K A

rešitev predsednika in podpredsednika društva;

16. upravlja sredstva društva v skladu s slovenskim računovodskim standardom in splošnim aktom;

17. razpravlja o pobudah nadzornega odbora in drugih organov društva ter oblikuje stališča za občni zbor in druge organe društva;

18. imenuje 3-člansko komisijo za obravnavo vlog za sprejem novih članov društva in sprejema nove člane društva;

19. uresničuje druge naloge, ki izhajajo iz aktov društva in iz nalog, ki jih je določil občni zbor društva.

44. člen

Izvršni odbor deluje na sejah, ki jih sklicuje njegov predsednik.

Predsednik društva je po položaju predsednik njegovega izvršnega odbora.

45. člen

Izvršni odbor se sestaja najmanj vsake tri mesece oziroma po potrebi.

Seja izvršnega odbora je sklepčna, če je na njej navzoča najmanj polovica članov.

Sklep izvršnega odbora je veljavno sprejet, če je zanj glasovala večina prisotnih članov.

b) Stalne inčasne komisije izvršnega odbora

46. člen

Izvršni odbor lahko za izvajanje posameznih nalog imenuje stalne aličasne komisije. Naloge, število članov in predsednik komisije se določijo ob imenovanju. Člani komisije so lahko člani društva. Za svoje delo so komisije odgovorne izvršnemu odboru. Društvo lahko k sodelovanju pri delu komisije povabi tudi zunanje sodelavce.

Izvršni odbor lahko za takojšnje odzive stroke imenuje društveno razsodišče, ki ga sestavljajo uveljavljeni člani društva. Način dela društvenega razsodišča določa splošni akt, ki ga sprejme izvršni odbor ob njegovem imenovanju.

c) Sekcije

47. člen

Društvo lahko ustanovi tudi območne in področne sekcije za uresničevanje namenov in ciljev društva iz 11. in 12. člena tega statuta (npr. študentska sekcija). Sekcije so metoda dela društva. Organizirane so po interesnem načelu članov društva. Njihovo delovanje se v skladu z zakonom in s tem statutom natančneje opredeli ob njihovi ustanovitvi. Sekcije ustanovi izvršni odbor na pobudo najmanj desetih članov društva. Sekcije niso pravne osebe in morajo delovati v skladu s tem statutom in z akti društva. Za svoje delo so sekcije odgovorne izvršnemu odboru.

Ob ustanovitvi sekcije lahko izvršni odbor sam ali na predlog sekcije določi pravila o organizaciji, delovnem področju, območju in načinu delovanja sekcije v skladu z zakonom in s tem statutom.

3. Nadzorni odbor

48. člen

Nadzorni odbor spremlja delo izvršnega odbora in drugih organov društva ter opravlja nadzor nad njegovim finančnim in materialnim poslovanjem. Nadzorni odbor enkrat letno poroča občnemu zboru, kateremu je odgovoren za svoje delo.

Nadzorni odbor sestavljajo trije člani, ki jih izvoli občni zbor.

Občni zbor izvoli tudi tri nadomestne člane ter predsednika in namestnika predsednika nadzornega odbora. Član nadzornega odbora ne more biti član izvršnega odbora in disciplinske komisije.

Mandatna doba članov nadzornega odbora je dve leti. Ista oseba ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljena v nadzorni odbor.

49. člen

Nadzorni odbor je sklepčen, če so na seji prisotni vsi njegovi člani oziroma namestniki. Sklep nadzornega odbora je veljavno sprejet, če zanj glasujeta najmanj dva njegova člana.

50. člen

Izvršni odbor je nadzornemu odboru dolžan pošiljati gradiva svojih sej ter ga mora seznanjati s sprejetimi sklepi. Predlogi delovnega in finančnega načrta, letnega poročila ter bilance stanja in bilance uspeha morajo biti predloženi nadzornemu odboru pred sejo občnega zbora, na kateri se navedeni akti sprejemajo; nadzorni odbor je o njih dolžan razpravljati in poročati občnemu zboru.

Občni zbor in izvršni odbor morata obravnavati pripombe, predloge in pobude nadzornega odbora na svoji naslednji seji.

Na občnem zboru nadzorni odbor poda poročilo o svojem delu, o materialnem in finančnem poslovanju društva; pri tem lahko zaradi utemeljenih razlogov predlaga tudi razrešitev organov društva.

51. člen

Predsedniku nadzornega odbora morajo občni zbor in drugi organi društva vročiti vse sklepe svojih sej.

Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v poslovne knjige in listine društva. Zastopnik oziroma tajnik društva sta mu dolžna omogočiti vpogled v času in na način, ki ne ovira rednega dela in poslovanja društva. Predsednik nadzornega odbora mora najmanj tri dni prej sporočiti zastopniku društva nameravani pregled poslovnih knjig in listin društva. Zastopnik društva mora predsedniku nadzornega odbora sporočiti dan, čas in kraj, kjer nadzorni odbor lahko opravi naloge iz tega člena.

52. člen

Nadzorni odbor deluje v skladu s tem statutom in akti društva.

Nadzorni odbor je pri svojem delu samostojen.

Poročila nadzornega odbora morajo biti sestavljena v skladu z zakonom in s pravili slovenskega računovodskega standarda za društva, ugotovitve pa v skladu z dejanskim stanjem. Nadzorni odbor je o svojih

ugotovitvah dolžan obvestiti občni zbor, izvršni odbor in zastopnika društva, po potrebi pa tudi pristojni državni organ.

Nadzorni odbor iz utemeljenih razlogov lahko predlaga občnemu zboru, da sprejme sklep o reviziji poslovanja društva.

Zaradi prekoračitve ali zlorabe pooblastil ali če ne deluje, se nadzorni odbor lahko razreši.

53. člen

Nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo, gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev, ki jih društvo prejme za izvajanje svoje dejavnosti, opravlja računsko sodišče.

4. *Disciplinski organ in odgovornost*a) *Disciplinska komisija*

54. člen

Disciplinski organ društva je disciplinska komisija.

Disciplinska komisija v skladu s tem statutom in splošnim aktom ugotavlja odgovornost, vodi postopek in izreka ukrepe članom društva.

Disciplinsko komisijo sestavljajo trije člani. Disciplinska komisija ima tri namestnike. V disciplinsko komisijo ne more biti izvoljen član izvršnega odbora in član nadzornega odbora.

Člane disciplinske komisije, njihove namestnike in njenega predsednika ter namestnika predsednika izvoli občni zbor izmed članov društva za mandatno dobo dveh let in jih tudi razrešuje.

Disciplinska komisija lahko dela le v polni sestavi.

Disciplinska komisija se lahko razreši smiselno iz enakih razlogov, kot se lahko razreši nadzorni odbor.

55. člen

Naloge disciplinske komisije so, da:

1. obravnava kršitve zakona, tega statuta ter aktov in sklepov organov društva; ugotavlja odgovornost članov in povzročeno škodo;

K R O N I K A

2. izreka ukrepe članom društva, določene s tem statutom.

b) Disciplinski ukrepi

56. člen

Disciplinski ukrepi, ki jih po izvedenem disciplinskem postopku, v skladu s tem statutom in splošnim aktom društva lahko izreče disciplinska komisija članom društva so: opomin, javni opomin in izključitev člana iz društva.

Potem ko disciplinska komisija ugotovi odgovornost, okoliščine in dejstva, za kršitve iz 25. člena tega statuta lahko izreče vsak disciplinski ukrep iz prejšnjega odstavka.

c) Ugotavljanje odgovornosti

57. člen

Postopek ugotavljanja odgovornosti za disciplinske kršitve in povzročeno škodo se začne na zahtevo organa društva.

Pobudo za začetek disciplinskega postopka lahko da vsak član društva.

58. člen

Odgovornost posameznih članov društva in zaposlenih je lahko posamična ali solidarna in se ugotavlja po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti v skladu z zakonom, s tem statutom in splošnim aktom.

59. člen

Postopek za ugotavljanje odgovornosti za kršitve, izrekanje disciplinskih ukrepov in postopek za ugotavljanje povzročene škode članov natančneje ureja splošni akt društva. V tem postopku se smiselno uporabljajo določila 25. člena tega statuta.

60. člen

Posamezni člani društva in društvo kot celota ne smejo biti oškodovani zaradi malomarnega, nevestnega in lahkomišelnega ravnanja posameznih članov društva, njegovih organov in tretjih oseb. Morebitne sankcije v zvezi z nadzorom ra-

čunskega sodišča ne izključujejo disciplinske odgovornosti posameznih članov in solidarne odgovornosti organov društva. Sankcije po zakonu o društvih ne izključujejo disciplinske in odškodninske odgovornosti članov društva in njegovih organov.

5. Uredništvo

61. člen

Društvo izdaja Zbornik za umetnostno zgodovino ter druge strokovne publikacije in tiske.

62. člen

Zbornik, periodične publikacije in drugi tiski se ustanavljajo in urejejo v skladu z zakonom o javnih glasilih.

Javno glasilo se ustanovi z aktom izdajatelja.

Programsko zasnovo javnega glasila sprejme izvršni odbor društva na predlog uredništva.

Izdajatelj objavi v zborniku programsko zasnovo in njene spremembe.

63. člen

Zbornik, publikacije in drugi tiski po zakonu imajo odgovornega urednika in uredništvo v skladu z aktom izdajatelja in zakonom o javnih glasilih.

Uredništvo vodi odgovorni urednik.

Naloge uredništva določa akt izdajatelja.

Odgovornega urednika imenuje in razrešuje izvršni odbor društva. Naloge izdajatelja Zbornika in drugih tiskov določa akt o ustanovitvi.

Programska zasnova Zbornika in drugih tiskov je sestavni del pogodbe z odgovornim urednikom.

64. člen

Za reševanje spornih vprašanj v zvezi z izvajanjem programske zasnove in uredniške politike Zbornika in drugih tiskov ter vprašanj v zvezi s položajem odgovornega urednika je pristojen poravnalni odbor, ki se oblikuje v skladu z zakonom o javnih glasilih.

6. Predstavljanje in zastopanje

a) Zastopnik društva

65. člen

Zastopnik društva je njegov predsednik. Predsednik predstavlja in zastopa društvo.

Predsednik društva vodi delo izvršnega odbora in mu predseduje.

Predsednik društva je za svoje delo odgovoren občnemu zboru in izvršnemu odboru ter drugim organom društva.

Predsednika voli in razrešuje občni zbor po poprejšnjem mnenju izvršnega odbora, in sicer za mandatno dobo dveh let. Ista oseba je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljena za predsednika društva.

Predsednik društva lahko pooblasti člana izvršnega odbora ali drugo osebo za opravljanje določenih nalog iz svoje pristojnosti.

b) Predstavniki društva

66. člen

Poleg predsednika društva predstavlja društvo njegov podpredsednik (namestnik), ki nadomešča predsednika društva v njegovi predstavniški funkciji.

Podpredsednika voli in razrešuje občni zbor po poprejšnjem mnenju izvršnega odbora za mandatno dobo dveh let; izvoljen je lahko večkrat zaporedoma. Poleg predstavljanja društva lahko podpredsednik opravlja tudi druge naloge po pooblastilu predsednika društva v skladu z zakonom in s tem statutom.

c) Tajnik društva

67. člen

Tajnik društva predstavlja in zastopa društvo z vsemi pooblastili zakonitega zastopnika društva.

d) Odgovornost za zastopanje

68. člen

Predsednik društva in tajnik društva sta upravičena do posamičnega ločenega za-

stopanja društva. Vsak odgovarja društvu za tiste pravne posle, ki jih je sam sklenil v njegovem imenu.

VI. Organizacija društva

1. Naloge, način dela in odgovornost za poslovanje in strokovno delo društva

69. člen

Poslovanje društva in njegovo strokovno delo vodita predsednik in tajnik društva.

Poslovanje in strokovno delo društva poteka v skladu z delovnim in finančnim načrtom društva, posameznimi programi dela, operativnimi plani in posamičnimi odločitvami organov društva.

Za strokovnost dela društva odgovarjata organom društva njegov predsednik in tajnik. Njuno nastopanje po posameznih funkcijah se znotraj društva lahko uredi s posebnimi sklepi v skladu z zakonom in s tem statutom.

70. člen

Predsednik in tajnik društva organizirata in vodita poslovanje društva, skrbita in odgovarjata za strokovno pravilnost in pravočasnost dela ter za zakonitost poslovanja društva.

71. člen

Predsednik in tajnik društva sta po položaju člana izvršnega odbora in s svojim strokovnim delom v tem organu zagotavljata nemoteno delovanje društva.

Predsednik društva je voljen funkcionar in je po položaju predsednik izvršnega odbora ter zakoniti zastopnik društva.

Predsednik in tajnik društva med seboj sodelujeta in se posvetujeta o vseh odločitvah iz svoje pristojnosti.

72. člen

Vsa dela za društvo opravljata predsednik in tajnik društva volontersko, v skladu z zakonom, s tem statutom, splošnim aktom in v skladu s sklepi občnega zbora, izvršnega odbora in drugih organov društva.

K R O N I K A

Predsednik in tajnik društva za svoje delo prejmeta nagrado v skladu z materialnimi možnostmi društva. Nagrado za svoje delo lahko prejmejo tudi aktivni člani in drugi, ki pogodbeno ali ljubiteljsko sodelujejo z društvom. O nagradah odloča izvršni odbor društva.

73. člen

Če predsednik oziroma tajnik društva spozna, da je splošni akt ali sklep, ki ga je sprejel organ društva, v nasprotju z zakonom, s tem statutom ali splošnim aktom društva, mora na to opozoriti organ, ki je sprejel zadevni splošni akt oziroma sklep. Če organ kljub opozorilu vztraja pri svojem stališču, mora predsednik oziroma tajnik društva zadržati izvajanje zadevnega splošnega akta oziroma sklepa, izvzemši posamične akte, izdane v upravnem postopku, ali akte, o katerih je pristojno odločati sodišče; o tem mora v treh dneh obvestiti občni zbor in nadzorni odbor društva, po potrebi pa tudi pristojni državni organ, ki opravlja nadzor nad zakonitostjo dela društva.

74. člen

Pristojni organ lahko razreši predsednika oziroma tajnika društva, če:

- sam zahteva razrešitev;
- pri svojem delu ne ravna po predpisih, tem statutu in splošnih aktih društva; če neutemeljeno ne izvaja sklepov organov društva, če ravna v nasprotju z njimi ali če prekorači svoja pooblastila;
- s svojim nevestnim in nepravilnim delom povzroči društvu škodo ali če zanemarja ali malomarno opravlja svoje dolžnosti, tako da nastanejo ali bi lahko nastale hujše motnje pri opravljanju dejavnosti društva;
- so člani društva zaradi njegovega ravnanja izgubili zaupanje vanj.

75. člen

Pobudo za razrešitev predsednika oziroma tajnika društva v smislu prejšnjega člena lahko da nadzorni odbor ali drug pris-

tojni organ, ki opravlja nadzor nad zakonitostjo in strokovnostjo dela ter poslovanjem društva.

76. člen

Pristojni organ mora pred sprejetjem sklepa o razrešitvi v smislu obeh prejšnjih členov, prizadetega seznanimi z razlogi za razrešitev; o njih pa mora izvršni odbor in za razrešitev pristojni organ podati svoje pisno mnenje, prizadetemu pa je treba dati možnost, da se o razlogih za razrešitev izjavi.

77. člen

Zoper sklep o razrešitvi ima prizadeti pravico vložiti zahtevo za varstvo svojih pravic na pristojni organ društva, če meni, da je bil za razrešitev določen postopek kršen in da je ta kršitev lahko bistveno vplivala na odločitev ali da niso podani pogoji za razrešitev v skladu z zakonom, s tem statutom in splošnim aktom.

Smiselno enak postopek velja tudi za razrešitev podpredsednika društva.

78. člen

Odločitev pristojnega organa o razrešitvi predsednika, podpredsednika oziroma tajnika društva je dokončna.

2. Izvolitev predsednika in imenovanje tajnika društva ter njune naloge

79. člen

Za predsednika ali tajnika društva je lahko izvoljen oziroma imenovan vsak član društva.

Predsednika društva izvoli občni zbor društva na predlog izvršnega odbora; tajnika društva pa izvoli izvršni odbor društva.

Predsednik oziroma tajnik društva se izvoli oziroma imenuje za mandatno dobo dveh let.

Po preteku mandatne dobe je ista oseba po enakem postopku lahko ponovno izvoljena za predsednika oziroma tajnika društva.

80. člen

Naloge predsednika in tajnika društva so:

1. pripravljanje strokovnih predlogov in izhodišč za programe dela društva;
2. zastopanje društva v premoženjsko-pravnih razmerjih;
3. skupno posvetovanje, organiziranje in usklajevanje delovanja in poslovanja društva;
4. pripravljanje gradiva in predlaganje sklepov organom društva ter skrb za koordinacijo med organi društva;
5. izvajanje sklepov organov društva in sklepanje pogodb, ki zagotavljajo poslovanje in izpolnjevanje letnega delovnega in finančnega načrta ter posameznih programov;
6. predlaganje in izvajanje letnega delovnega in finančnega plana društva;
7. urejanje finančnih vprašanj s sofinancirji posameznih programov društva;
8. razpolaganje s sredstvi društva v okviru posameznih namenov, v skladu s sprejetim letnim delovnim in finančnim načrtom ter programi dela in razvoja društva;
9. predlaganje kodeksa društva;
10. skrb za publiciteto društva, informiranje javnosti o delu društva in za stike društva z javnostjo;
11. vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s sponzorji, oglaševalci in donatorji ter organiziranje ekonomskega propagiranja;
12. opravljanje drugih nalog, ki po naravi stvari spadajo na področje uresničevanja delovnega in finančnega načrta društva.

81. člen

Predsednik je za svoje delo odgovoren izvršnemu odboru, nazornemu odboru in občnemu zboru društva.

Tajnik je za svoje delo odgovoren zakonitemu zastopniku društva, občnemu zboru, izvršnemu odboru in nadzornemu odboru.

VII. Viri, način pridobivanja in uporaba sredstev ter materialno in finančno poslovanje

1. Viri, način pridobivanja ter uporaba sredstev

82. člen

Društvo pridobiva sredstva za svoje delovanje:

- s članarino;
- s prispevki iz državnega proračuna;
- s prispevki posameznikov, organizacij, ustanov in podjetij;
- s prihodki od izdajateljske dejavnosti;
- s prihodki od ekonomske propagande in drugih pridobitnih dejavnosti društva, povezanih z nameni in nalogami društva;
- z darili, volili in prispevki podpornih članov in donatorjev.

83. člen

Presežek prihodkov nad odhodki, ki jih društvo doseže z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, se sme uporabiti le za doseganje namenov in ciljev društva, v skladu z zakonom in s tem statutom.

Vsaka delitev premoženja med člane društva je nična.

84. člen

Društvo lahko neposredno opravlja pridobitno dejavnost le pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določata zakon in ta statut.

2. Materialno in finančno poslovanje

85. člen

Premoženje društva predstavljajo vse premočnine in nepremičnine, s katerimi upravlja društvo in so vpisane v knjigovodsko evidenco.

Društvo vodi register osnovnih sredstev. S premoženjem društva upravlja izvršni odbor v skladu z zakonom, s tem statutom in sklepi organov društva.

O pridobitvi nepremičnin odločajo člani društva na občnem zboru.

K R O N I K A

86. člen

Društvo razpolaga s finančnimi sredstvi v skladu s programom dela in finančnim načrtom, ki ju sprejmejo člani društva na svojem občnem zboru na predlog izvršnega odbora.

87. člen

Odredbodajalca za razpolaganje s sredstvi društva, v skladu z akti in sklepi organov društva sta predsednik in tajnik društva. Predsednik in tajnik društva podpisujeta vse finančne in materialne listine društva, če nista za podpisovanje posameznih listin pristojna tudi računovodja in blagajnik društva.

Listine, s katerimi se ne ustanavljajo materialne obveznosti za društvo, v skladu z naravo svojega dela in pooblastili lahko podpisujejo tudi druge osebe.

Predsednik in tajnik društva sta upravičena prenesti poslovno pooblastilo tudi na tretjo osebo.

88. člen

Finančno in materialno poslovanje društva mora biti v skladu s predpisi in slovenskimi računovodskimi standardi.

Finančno in materialno poslovanje društva po podrobneje ureja splošni akt društva.

89. člen

Društvo mora v svoji knjigovodski evidenci zagotavljati podatke o svojem finančnem in materialnem poslovanju na način in v obliki, ki ju določajo zakon, slovenski računovodski standard, ta statut in splošni akt.

90. člen

Društvo vodi temeljno poslovno knjigo po izbranem knjigovodskem sistemu na podlagi knjigovodskih listin, kakor določa knjigovodski standard za društva.

Društvo vodi pomožne poslovne knjige v obsegu, ki je glede na področje in velikost dejavnosti potreben za pojasnjevanje postavk v temeljni poslovni knjigi in za sprotno ugotavljanje stanja.

Društvo na podlagi poslovnih knjig in po-

pisa ob koncu koledarskega leta sestavi letno poročilo, ki obsega bilanco stanja in bilanco uspeha.

91. člen

Društvo vodi knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, prirejenega za njegove potrebe, s tem da v poslovnih knjigah zagotovi najmanj konte, ki so potrebni za letno izkazovanje premoženjskofinančnega poslovanja v bilanci stanja in bilanci uspeha. Društvo razčleni konte skladno z veljavnim kontnim okvirom in s svojimi potrebami.

92. člen

Društvo opravlja pridobitno dejavnost v manjšem obsegu, zato v celoti prevrednoti (revalorizira) sredstva, stroške, dolgove in namenske sklade društva po računovodskih standardih za gospodarske družbe.

93. člen

Društvo zagotavlja ažurno evidenco izpiskov o spremembah stanja na svojem žiro računu ter knjigovodsko dokumentacijo o prejemkih in izdatkih ter o svojem finančnem poslovanju.

Blagajniško poslovanje društva vodi blagajnik, ki ga določi izvršni odbor.

94. člen

Društvo zagotavlja evidenco za:

- vse stroške;
- vse donose po vrstah – iz javnih sredstev in pridobitne dejavnosti – s presežki donosov in njihovih razporeditev za prenos v sklad za posamezne namene, v skladu z odločitvijo pristojnega organa;
- osnovna sredstva (neopredmetena in opredmetena), ki jih pridobi v upravljanje, vendar niso njegova last, s popravki vrednosti;
- dolgoročne terjatve;
- sredstva rezerv in namenskih skladov v skladu s splošnim aktom;
- lastne vire financiranja društva;
- stroške investiranja ob preskrbi ali raz-

širitvi obstoječega osnovnega sredstva;

– letni presežek donosov nad stroški, ki ostane društvu za pokritje vseh stroškov; neporavnane stroške v breme donosov naslednjega obračunskega obdobja iz rezerv, iz presežka donosov nad stroški iz preteklih let ali v breme drugih delov sklada društva, če za pokritje izgube ni drugih možnosti poravnave.

95. člen

Društvo zagotavlja popis sredstev in obveznosti do virov sredstev:

– ob koncu koledarskega leta;

– z dnem začetka in prenehanja opravljanja svoje dejavnosti;

– z dnem nastanka statusne spremembe, v skladu z zakonom.

Način popisa sredstev in obveznosti do virov sredstev določa splošni akt.

96. člen

Društvo lahko poveri opravljanje finančnih in računovodskih del honorarnemu sodelavcu ali knjigovodskemu servisu, s katerim sklene pogodbo.

Poslovne knjige morajo biti v času delovanja društva na njegovem sedežu. Če za društvo vodi poslovne knjige knjigovodski servis, so lahko pri knjigovodskem servisu oziroma pri osebi, s katero je društvo sklenilo podjemniško pogodbo o vodenju poslovnih knjig društva.

97. člen

Nadzor nad zakonitostjo poslovanja ter nadzor nad namensko, gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev, ki jih društvo prejme za izvajanje svoje dejavnosti, opravlja računsko sodišče.

98. člen

Državni organi in drugi subjekti, ki iz javnih sredstev dajejo društvu pomoč za njegovo delovanje ter namensko za določene programe in naloge, imajo pravico biti obveščeni o opravljenih nalogah in o namenski porabi sredstev, ki so jih prispevali, če to zahtevajo.

Medsebojna razmerja na področju financiranja programov in dejavnosti društva se urejajo s pogodbami, sklenjenimi med funderjem in društvom.

99. člen

Vsak član društva ima pravico do pojasnil o finančnem in materialnem poslovanju društva na način, ki ne moti rednega delovanja društva.

Informacije in pojasnila v zvezi s poslovanjem društva dajeta predsednik in tajnik društva.

Vsak organ društva ima na osnovi utemeljenih razlogov pravico zahtevati revizijo poslovanja.

O reviziji poslovanja odloča občni zbor društva.

VIII. Statusne spremembe in prenehanje društva

100. člen

O statusnih spremembah odločajo člani društva na občnem zboru, potem ko je predlog obravnaval izvršni odbor in se do njega opredelil.

Društvo lahko preneha na podlagi sklepa občnega zbora društva ali po samem zakonu.

Sklep občnega zbora o prenehanju društva mora vsebovati ime po dejavnosti sorodne organizacije, ustanovljene na podlagi Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 60/95), na katero se po poravnavi vseh obveznosti prenese premoženje društva.

101. člen

V primeru prenehanja društva se mora izdelati zaključni račun v skladu s predpisi in se mora ugotoviti finančno in materialno stanje društva, pristojni državni organ pa mora sodelovati pri določitvi jamčevalnih prednikov glede obveznosti do upnikov, ki jim zaradi likvidacije društva preneha dolžniško-upniško razmerje. Poravnava obveznosti do upnikov se opravi, preden se vrnejo proračunska sredstva društva v

K R O N I K A

proračun oziroma preden se prenesejo na drugo, po dejavnosti sorodno organizacijo v smislu prejšnjega člena.

IX. Reševanje sporov

102. člen

Člani društva si prizadevajo, da so morebitna sporna razmerja oziroma medsebojna nesoglasja in nesporazumi z drugimi reševani sporazumno.

Če se pri uresničevanju izpolnitev namen in programskih ciljev društva med člani ali organi društva pojavijo morebitna sporna vprašanja, ki jih prizadeti med seboj ne bi mogli sporazumno ustrezno rešiti, se oblikovanje stališč in zaključkov za ureditev spornega razmerja prepusti arbitražni komisiji, v katero imenuje izvršni zbor društva enega člana, po enega člana pa sprte strani.

V primeru, da se izvršni odbor in prizadeti s predlogom rešitve arbitražne komisije ne strinjajo in sklepa o določenem vprašanju, od katerega je odvisno nadaljnje poslovanje in usklajeno programsko delovanje društva in njenih članov, ne morejo izglasovati s potrebno večino, oziroma sprte strani ne morejo doseči soglasja, odloči o tem vprašanju občni zbor društva, oziroma spor med prizadetimi rešuje pristojno sodišče po sedežu društva.

X. Statutni splošni akti

103. člen

Temeljni akt društva je statut društva.

Statut društva mora biti skladen z zakonom o društvih in pravnim redom Republike Slovenije.

Člani društva morajo biti na primeren način s predlogom statuta vnaprej seznanjeni. Pripombe članov in organov društva na predlog statuta oziroma njegovih sprememb in dopolnitev obravnavata izvršni odbor in občni zbor društva ter se o njih opredelujeta in jih usklajujeta, dokler ne dosežeta soglasja.

Javna obravnava statuta društva traja pet najst dni.

Usklajevalni postopek pri obravnavanju statuta društva vodi izvršni odbor. Izvršni odbor določi predlog statuta društva.

Statut društva oziroma njegove spremembe in dopolnitve sprejme občni zbor društva na predlog izvršnega odbora. Statut oziroma njegove spremembe in dopolnitve so sprejeti, če je zanje glasovala najmanj ena tretjina vseh članov društva. Glasovanje o sprejemu statuta oziroma njegovih sprememb in dopolnitev je praviloma javno.

104. člen

Avtentično razlago statuta ter njegovih sprememb in dopolnitev sprejme občni zbor društva po enakem postopku, kot se sprejme statut društva.

105. člen

Druge splošne akte društva, razen statuta, sprejme izvršni odbor društva z navadno večino glasov vseh svojih članov.

V društvu se sprejemajo splošni akti, če se pokaže potreba po urejanju določenega področja ali če tako določa zakon in ta statut.

Veljavnost splošnih aktov za nazaj ni dovoljena, razen če se s takim aktom ne poseže v že pridobljene pravice članov društva.

Za splošne akte se mora poprej opraviti obravnavo, ki traja najmanj deset dni.

V postopku obravnave in sprejemanja splošnih aktov je zastopnik društva dolžan članom društva odgovoriti na njihova vprašanja in jim pojasniti, katere njihove predloge je izvršni odbor upošteval in katerih ne ter zakaj jih ni upošteval.

Zakoniti zastopnik društva oziroma tajnik društva je na zahtevo desetine članov društva ali na zahtevo organov društva dolžan organizirati skupno posvetovanje in obravnavo ter odgovoriti na njihova vprašanja v smislu prejšnjega odstavka.

106. člen

Statut in drugi splošni akti društva začnejo veljati osmi dan po objavi, kolikor ni z

zakonom izrecno določeno drugače. Način objave določi pristojni organ ob njihovem sprejemu.

Statut in drugi splošni akti se hranijo na sedežu društva.

Članom društva in pristojnim organom so splošni akti in zapisniki organov društva na razpolago v tajništvu društva.

XI. Prehodne in končne določbe

107. člen

Z dnem uveljavitve tega statuta preneha veljati statut Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, ki ga je sprejel zbor njegovih članov dne 25. 03. 1976.

108. člen

Z dnem uveljavitve tega statuta prenehajo veljati vsi splošni akti Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, ki so z njim v nasprotju.

109. člen

Predsednik, podpredsednik in tajnik društva ter člani izvršnega in nadzornega odbora ter druge izvoljene oziroma imenovane osebe opravljajo svojo funkcijo do izvolitve novih organov.

Nove volitve v organe društva se razpišejo tri mesece pred iztekom mandata njihovih članov.

110. člen

V šestdesetih dneh po sprejemu tega statuta pristojni organ izvoli disciplinsko komisijo in opravi vsa druga imenovanja in izvolitve v skladu z zakonom in s tem statutom.

111. člen

Društvo je dolžno uskladiti svoje pravno delovanje in poslovanje z zakonom in s tem statutom ter sprejeti ustrezne splošne akte najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega statuta.

112. člen

Društvo je dolžno vložiti zahtevo in priglasi spremembo statuta ter novo pravno

organiziranje društva pri Upravni enoti ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, najpozneje v tridesetih dneh po sprejemu tega statuta.

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo

Predsednica

dr. Sonja Ana Hoyer

SKLEP O OBJAVI STATUTA SLOVENSKEGA UMETNOSTNOZGODOVINSKEGA DRUŠTVA

1. Člani Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva so na občnem zboru 25. 09. 1997 sprejeli Statut slovenskega umetnostnozgodovinskega društva.

Od skupnega števila 105 članov društva je za sprejem statuta društva glasovalo vseh 41 na zboru prisotnih članov.

Ugotovi se, da je za sprejem statuta glasovala s statutom določena večina članov društva ter da je Statut slovenskega umetnostnozgodovinskega društva sprejet.

2. Avtentično besedilo statuta Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, ki ga je sprejel občni zbor društva 25. 09. 1997, se objavi.

Veljavnost statuta Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva se navezuje na overitev Upravne enote Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije s klavzulo o skladnosti temeljnega akta društva z Zakonom o društvih in na odločbo navedenega upravnega organa o spremembi registracije.

Statut društva se objavi v Zborniku za umetnostno zgodovino.

Ljubljana: 25. 09. 1997

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo

Predsednica

dr. Sonja Ana Hoyer

K R O N I K A

PRAVILNIK O PODELITVI PRIZNANJA IN NAGRADE IZIDORJA CANKARJA

- I. Priznanje in nagrada
- II. Objava razpisa in poziv
- III. Strokovna komisija
- IV. Odločanje o podelitvi priznanja in nagrade
- V. Pritožba
- VI. Pravice in dolžnosti dobitnika priznanja in nagrade
- VII. Vodenje evidenc o dobitnikih priznanj in nagrad ter uporaba osebnih podatkov
- VIII. Prehodni in končni določbi
- Sklep o objavi

Na podlagi 28. člena statuta društva so člani Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva na svojem obnem zboru 25. 09. 1997 sprejeli

PRAVILNIK O PODELITVI PRIZNANJA IN NAGRADE IZIDORJA CANKARJA

I. Priznanje in nagrada

1. člen

Priznanje in nagrada Izidorja Cankarja sta: PRIZNANJE Izidorja Cankarja; NAGRADA Izidorja Cankarja. Priznanje se sestoji iz diplome in/ali plakete. Nagrada je lahko tudi denarna.

2. člen

Priznanje in nagrada Izidorja Cankarja sta lahko podeljena fizičnim ali pravnim osebam ali skupinam, ki delujejo na območju Republike Slovenije ter med Slovenci po svetu ne glede na njihovo državljanstvo. Priznanje in nagrada sta izjemoma lahko podeljeni tudi tujcu. Priznanje in nagrada sta lahko podeljena tudi posmrtno.

3. člen

Priznanje in nagrado lahko prejmejo umetnostni zgodovinarji ali drugi v stroki aktivni delavci ter pravne osebe in skupine za izjemna prizadevanja in posebne zasluge pri stvaritvah in dosežkih, ki so sad poglubenega iskanja, raziskovanja in preučevanja ter bistveno prispevajo k umevanju umetnostne zgodovine, ved o virih in drugih z umetnostno zgodovino sorodnih ved, z namenom ohranjanja umetnostnozgodovinskega kulturnega izročila.

4. člen

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo vsaki dve leti podeli najmanj tri priznanja in najmanj eno nagrado.

5. člen

Izvršni odbor društva odloči o podelitvi priznanja in nagrade po tem pravilniku. Priznanja in nagrade se vsako drugo leto podelijo praviloma 22. aprila, na rojstni dan Izidorja Cankarja. Predsednik društva priznanja in nagrado podeli javno.

II. Objava razpisa in poziv

6. člen

Izvršni odbor društva objavi javni razpis in poziv za predlaganje kandidatov za priznanje in nagrado najpozneje tri mesece pred podelitvijo priznanja in nagrade. Razpisni rok, do katerega se predlagajo kandidati za priznanja in nagrado, traja trideset dni.

7. člen

Kandidate za priznanje in nagrado lahko predlagajo strokovne organizacije, ki opravljajo strokovne naloge, posamezniki na področju umetnostne zgodovine in varstva kulturne dediščine ter člani društva. Predlogi morajo biti pisni in utemeljeni.

III. Strokovna komisija

8. člen

Strokovno komisijo za priznanje in nagrado

do (v nadaljnjem besedilu: strokovna komisija) sestavljajo predsednik in štirje člani. Imenuje jo izvršni odbor društva. Njen mandat preneha, ko sta podeljena priznanje in nagrada. Ista oseba se lahko imenuje v strokovno komisijo največ dvakrat zapored.

Strokovna komisija obravnava predloge in daje izvršnemu odboru društva utemeljitve o predlogih ter izdela svoj predlog za podelitev priznanja in nagrade.

Na zahtevo predlagatelja je strokovna komisija zavrnitev predlaganega kandidata dolžna utemeljiti.

Strokovna komisija lahko pripravi tudi svoj predlog kandidatov.

Strokovna komisija predlaga izvršnemu odboru kandidata za podelitev priznanja ali nagrade Izidorja Cankarja, če je za posamezni predlog glasovala najmanj polovica njenih članov.

Ko strokovna komisija opravi svoje delo, predloži izvršnemu odboru celotno gradivo predlagateljev o kandidatih in svoj utemeljeni predlog.

IV. Odločanje o podelitvi priznanja in nagrade

9. člen

Izvršni odbor društva sprejme sklepe o priznanju in nagradi na podlagi bibliografskih in biografskih podatkov ter preučenihtnih in pisno argumentiranih predlogov strokovne komisije.

Če strokovna komisija v tridesetih dneh po izteku roka za zbiranje prijav o kandidatih za priznanje in nagrado ne predloži izvršnemu odboru svojega predloga odločitve o kandidatih za priznanje in nagrado, je izvršni odbor društva upravičen, da sam odloči o prejemnikih priznanja ali nagrade ter dobitnike razglasi na občnem zboru.

10. člen

Izvršni odbor društva v sodelovanju z ministrstvom Republike Slovenije, pristoj-

nim za kulturo, določi višino denarne nagrade.

Obliko in besedilo diplome za priznanje Izidorja Cankarja določi izvršni odbor društva.

Član izvršnega odbora in član strokovne komisije ne moreta glasovati za podelitev priznanja ali nagrade sebi. Če je član komisije predlagan za priznanje ali nagrado, se iz komisije izloči. Na njegovo mesto se imenuje drug član. V primeru, da je predlagan za priznanje ali nagrado član izvršnega odbora, se mora vzdržati glasovanja, kadar se glasuje o njem.

V. Pritožba

11. člen

Pritožba se lahko vloži zaradi bistvene kršitve določb razpisnega postopka.

Za reševanje pritožb zaradi bistvene kršitve določb razpisnega postopka po tem pravilniku je pristojen izvršni odbor društva.

Bistvena kršitev razpisnega postopka je podana, če izvršni odbor pri razpisu ni uporabil določb tega pravilnika o razpisu ali če jih je uporabil nepravilno, pa je to vplivalo ali moglo vplivati na zakonitost in pravilnost razpisa in na zbiranje prijav.

Pritožba iz prejšnjega odstavka se vloži na sedežu društva.

Rok za vlaganje pritožb je osem dni od objavljenega razpisa. Če je ugotovljena bistvena kršitev razpisnega postopka, se razpis s pozivom ponovi. O tem se obvestijo vsi predlagatelji kandidatov za priznanje in nagrado ter razpisna komisija.

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno pritožbo zavrže s sklepom predsednik društva brez sklica izvršnega odbora.

Pritožba je nedovoljena, če jo vloži nekdo, ki nima te pravice, nekdo, ki jo je umaknil, ali nekdo, ki zanjo nima pravnega interesa. Zoper odločitev izvršnega odbora društva o izbiri dobitnika priznanja in podelitvi priznanja in nagrade ni pritožbe.

K R O N I K A

**VI. Pravice in dolžnosti dobitnika
priznanja ali nagrade**

12. člen

Dobitnik priznanja Izidorja Cankarja mora priznanje primerno hraniti in ga ne sme odtujiti.

13. člen

Posmrtno priznanje ali nagrada se vroči družinskim članom po vrstnem redu: zakonec, potomci oziroma posvojenci in njihovi potomci, starši oziroma posvojitelji, bratje oziroma sestre.

**VII. Vodenje evidenc o dobitnikih
priznanj in nagrad ter uporaba**

osebni podatkov

14. člen

Zbirko podatkov o dobitnikih priznanj in nagrad vodi tajnik društva.

Zbirka podatkov vsebuje priimek in ime oziroma naziv dobitnika priznanja, rojstne podatke dobitnika priznanja, vrsto podeljenega priznanja, številko in datum sklepa o podelitvi priznanja ter kraj in datum vročitve priznanja.

Osebnosti podatki iz prejšnjega odstavka so lahko uporabljani samo v postopku podeljevanja priznanj.

Zbirka podatkov o dobitnikih priznanj in nagrad se hrani trajno.

VIII. Prehodni in končni določbi

15. člen

Ta pravilnik prične veljati osmi dan po objavi. Objavi se lahko v Zborniku za umetnostno zgodovino.

16. člen

Avtentična razlaga tega pravilnika se sprejema po enakem postopku, kot velja za njegov sprejem.

Ljubljana, 25. 09. 1997

Slovensko
umetnostnozgodovinsko društvo
Predsednica
dr. Sonja Ana Hoyer

**SKLEP O OBJAVI
PRAVILNIKA O PODELITVI
PRIZNANJA IN NAGRADE
IZIDORJA CANKARJA**

1. Občni zbor Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva je na zasedanju 25. 09. 1997 sprejel Pravilnik o podelitvi priznanja in nagrade Izidorja Cankarja. Od skupnega števila 105 članov društva je za sprejem navedenega splošnega akta društva glasovalo vseh 41 na občnem zboru prisotnih članov društva.

2. Ker je za sprejem navedenega splošnega akta glasovala predpisana večina članov društva, je Pravilnik o podelitvi priznanja in nagrade Izidorja Cankarja veljavno sprejet. Objavi se v Zborniku za umetnostno zgodovino in prične veljati osmi dan po objavi.

Ljubljana, 25. 09. 1997

Slovensko
umetnostnozgodovinsko društvo
Predsednica
dr. Sonja Ana Hoyer